

Daşlarla yazılan qardaşlıq dastanı

Kahramanmaraşda "Azərbaycan məhəlləsi"nin açılışına çox qalмайıb

O gün səhərə yaxın saat 4:17-də zəlzələ qaranlıq gecəni sarsıdan, ürəkləri titrədən, göz yaşlarını axıdan bir fırtına kimi gəldi. Qəflətən ana torpaq yerindən oynadı, dağlar titrədi, şəhərlər yığıldı. Türkiyənin ürəyi dayandı, bütün türk dünyası sarsıldı. Səssizlik birdən-birə qışqırıqlara, ah-naləyə, göz yaşlarına və kədərə çevrildi. Yerlə göy bir-birinə qarışdı sanki. Dünya bir anlıq susdu.

2023-cü il fevralın 6-dan 7-nə keçən gecə Türkiyənin cənubunda, əsasən Kahramanmaraş vilayətində baş verən 7,7 və 7,6 bal gücündəki zəlzələ ölkənin son 100 ildə baş vermiş ən böyük təbii fəlakətlərindən biri olaraq tarixə düşdü. Zəlzələ nəticəsində ümumilikdə Türkiyədə 53537 nəfər insan həlak oldu. Təkcə Kahramanmaraş vilayətində 12713 nəfər həyatını itirdi, minlərlə insan yaralandı. Şəhərin bir çox hissəsində yaşayış evləri, infrastruktur binaları ya tamamilə dağılıb yararsız hala düşdü, ya da ciddi ziyan gördü. Yüz minlərlə insan evsiz qaldı, məcburən sığınacaqlara, çadır şəhərciklərinə yerləşdirildi. Kahramanmaraşın iqtisadiyyatı böyük itkilər verdi, xüsusilə tikinti, ticarət və xidmət sahələrinə daha çox zərər dəydi. Fəlakətdən sonra 95 ölkə Türkiyəyə yardım göndərdi. Bir gün içində 8000-dən çox insan dağıntılar altından xilas edildi. 2,7 milyon insan evini tərk etmək məcburiyyətində qaldı, 658000 nəfər işini itirdi. Türkiyə hökuməti dağıntılar nəticəsində 319000 yeni ev tikməyi vəd etdi. Beynəlxalq yardımların ümumi həcmi 7,5 milyard dolları keçdi.

Zəlzələ təbiətin amansız çağırışı, xatırlatmasıdır - nə qədər güclü olursan ol, bəzən səni həyatın kövrəkliyini, birlik və sevginin nə qədər vacib olduğunu anlamağa məcbur edir. Dağıntıların arasında közərən işıq, bir-birindən yarıpan əllər, ürəklərin bir ritm kimi döyünməsi, hər itki, hər göz yaşı həm də yenidən doğulmağın, dirçəlməyin, insan ruhunun sarsılmazlığının işarəsidir. Zəlzələ dağıtsa da, insanlıq toxumunu heç vaxt əzə bilməz. Çünki hər sarsıntı, bir ümiddir. Hər dağıntı yenidən qurulacaq sabahın başlanğıcıdır. Və hər qəlb yaşanmış acılarla daha güclü, daha mərhəmətli döyünür. Zəlzələ fəlakəti nə qədər güclü gəlsə də, hər yanı viran qoysa da, dağıntılar arasında belə insanın ən dərin gücü olan ümid, mərhəmət, şəfqət çiçəklənir, qardaşlıq güclənir. Belə çətin günlərdə əsl qardaşlıq özünün gücünü, səxavətini, mərhəmətini göstərir, insanlar acını, kədəri, ağrını bölüşürlər. Fəlakətin ortasında doğan bu doğmalığın ruhu hər kəsin içindəki ən yaxşı duyğuları oyadır, qəlbləri titrədir.

Fəlakət baş verən günün ertəsi Azərbaycan xalqının yardımı dünyaya nümunə idi. Hamı bir yumruq kimi birləşərək qardaş Türkiyənin yanında oldu, çətin günlərdə həmrəylik və insanlıq nümunəsi göstərdi. İnsanlar sərhədləri unudub, yardıma tələsdilər, ürəklərdəki mərhəmət və

sevgi ilə əl-ələ verdi. Bu böyük bəlanın ağrısına dayanmaq, həyatları xilas etmək üçün ortaya sərhədsiz bir birlik qoyuldu. Hər evdən, hər qəlbədən çıxan kiçik bir yardım belə zəlzələ qurbanlarına sevinc və ümid oldu. Kimin əlinə nə vardısı, nəyə gücü çatdısa - isti paltar, yataq dəsti, yemək, tibbi ləvazimatlar - paylaşıldı. Hər bir yardım paketi qardaşlıq və mərhəmətin simvoluna çevrildi. Bu, təkcə maddi dəstək deyil, həm də qəlblərin birləşməsinin, kədəri bölüşməyin ən gözəl ifadəsi idi. Azərbaycanlılardan gələn hər bir yardım dağıntıların içində doğan yeni ümid kimi parladı.

Azərbaycan dövlətinin bu fəlakətə qarşı göstərdiyi səylər həm regional, həm də beynəlxalq miqyasda dərin təəssürat yaratdı. Yardım kampaniyaları təşkil olundu, tibb mütəxəssisləri və xilasedicilər dərhal bölgəyə göndərildi. Bu, həm Azərbaycan xalqının və dövlətinin qardaşlıq ruhunun, həm humanitar yardımın nə qədər güclü və səmərəli ola biləcəyinin bariz sübutu kimi yaddaşlara hopdu, həm də onu göstərdi ki, insanlığı birləşdirən, sınaqdan keçirən dostluğu və sarsılmaz qardaşlığı möhkəmləndirən nəsnə həmrəylik, mərhəmət və şəfqətdir. Bu yardım dalğası sübut etdi ki, fəlakətlər insanları parçalamaz, əvəzinə, daha da yaxınlaşdırır, birlikdə daha güclü olmağımıza səbəb olur. Ölkəmizin göstərdiyi möhtəşəm həmrəylik nümunəsi bütün dünyaya insanlıq dərsi verdi. Rəsmi dövlət xətti ilə zəlzələ anından etibarən qardaş Türkiyəyə sürətli və genişmiqyaslı yardım göstərildi. Xilasetmə komandaları dərhal sahəyə göndərildi. Azərbaycan dövləti zəlzələdən zərərçəkən ailələrə ünvanlı sosial yar-

dımlar təyin etdi. Yardımların məbləği ailənin orta aylıq gəliri ilə ehtiyac meyarının məcmusu arasındakı fərq əsasında hesablandı. Bu, həmrəyliyin, dostluğun, qardaşlığın ən gözəl nümunəsi idi.

Azərbaycan xalqının, dövlətinin həmrəylik və yardım əzmi zəlzələnin yaratdığı acıları azaltmağa böyük dəstək verdi. Azərbaycanın birinci xanımı Mehriban Əliyevanın rəhbərlik etdiyi Heydər Əliyev Fondunun zəlzələ bölgəsinə göndərdiyi humanitar yardım türk xalqının yarısına məlhəm oldu. Yardım yalnız dövlətlərarası əlaqələrdən ibarət deyil, həm də xalqların bir-birinə olan və çox dərinlən gələn sevgisi, daha çox isə qardaşlıq duyğusudur. Həmin duyğu "Bir millət, iki dövlət" in simvolu olaraq heç vaxt unudulmayacaq. Bu duyğular yalnız yardım paketləri ilə yox, eyni zamanda yaşayış üçün yeni ümidlər yaradan layihələrlə yaşadıldı.

Qardaşlıq yalnız dərdlərə şərik olmaqla deyil, eyni zamanda yenidən birlikdə tikib-qurmaqla daha da güclənir. Zəlzələnin izlərini silmək üçün Azərbaycan tərəfindən atılan mühüm addımlar arasında xüsusilə Kahramanmaraşda "Azərbaycan məhəlləsi"nin tikintisi yaddaşlardan heç bir zaman silinməyəcək. Zəlzələdən sonra Prezident İlham Əliyevin tapşırığına əsasən, Azərbaycan hökuməti fəlakətin baş verdiyi Kahramanmaraş vilayətində yeni yaşayış məhəlləsinin tikintisinə dəstək verdi. Türkiyə hökumətinin təşəbbüsü ilə həmin ərazi "Azərbaycan məhəlləsi" adlandırıldı.

Dəhşətli fəlakətdən bizi iki illik zaman kəsiyi ayırır. Ötən müddət ərzində aparılan sürətli işlərin nəticəsi olaraq "Azərbaycan mə-

həlləsi"nin tikintisi artıq başa çatıb. Yaxın günlərdə Prezident İlham Əliyevin və Rəcəb Tayyib Ərdoğanın iştirakı ilə məhəllənin açılışı nəzərdə tutulub. Layihə çərçivəsində Azərbaycan Mənzil İnşaatı Dövlət Agentliyi (MİDA) və Türkiyənin Mənzil İnşaatı İdarəsi (TOKİ) birgə əməkdaşlıq ediblər. "Azərbaycan məhəlləsi" layihəsi Kahramanmaraşın Hayrullah məhəlləsi ilə Şazibey məhəlləsi arasındakı 320 hektarlıq ərazidə inşa edilib. Məhəllə zəlzələ şəraitində insanların təhlükəsiz yaşaya bilmələri üçün xüsusi olaraq tikilmiş binalardan ibarətdir. Bu binalar müasir tikinti standartlarına uyğun olaraq, zəlzələyə davamlı materiallarla inşa edilib. Azərbaycan mühəndislərinin və inşaatçıların əməyi nəticəsində binalar həm funksional, həm də estetik cəhətdən gözəl dizayn edilib. Ərazidə 1323 mənzil, 799 qeyri-yaşayış obyektinə olmaqla 2122 bina tikilib. Tikililər arasında məktəb, mədəniyyət mərkəzi, parklar və digər sosial obyektlər də yer alıb. 4 kvartalda hər biri 4 mərtəbədən ibarət 26 yaşayış binası yerləşir. Ümumilikdə 456 mənzil, 328 qeyri-yaşayış obyektinə inşa edilib. Burada zəlzələdən ciddi ziyan çəkən Sezai Karakoç İbtidai məktəbinin yerində Heydər Əliyev adına məktəb tikilib.

Xatırladaq ki, hələ 2024-cü il 11 sentyabr tarixində "Azərbaycan məhəlləsi"ndə inşa edilən həmin məktəbin və uşaq bağçasının açılışı baş tutub. Üçmərtəbəli müasir məktəb və uşaq bağçası kimi fəaliyyət göstərən binalarda 20 ibtidai sinif otağı, 3 uşaq bağçası otağı yerləşir. İbtidai məktəbdə təhsilə dəstək məqsədilə əlavə otaqlar da mövcuddur. Bunlar texnologiya, riyaziyyat və mühəndislik sahəsində bacarıqların təkmilləşdirilməsi üçün, eləcə də xüsusi alətlər və tədris materialları ilə təchiz olunmuş emalatxanalardır. Məktəbdə musiqi dərslərinin keçirilməsi üçün musiqi alətlərinin olduğu musiqi otağı, rəsm və əmək dərslərinin keçirilməsi üçün 2 emalatxana da şagirdlərin xidmətindədir.

Çətin günlərdə ölkələr arasındakı bu dostluq körpüsü bir daha sübut etdi ki, ən ağır sınaqlarda belə insanlıq və qardaşlıq hissləri sarsılmazdır. Bu hadisə bizə göstərdi ki, zəlzələ fəlakəti nə qədər böyük olsa da, insanları birləşdirən, bir-birinə dayaq olan sevgidən, mərhəmətdən daha güclü heç nə yoxdur. "Azərbaycan məhəlləsi" qardaşlıq ruhunun parlaq bir nümunəsi olaraq iki ölkə arasındakı əlaqələri gücləndirərək, birgə mədəniyyət mübadiləsi, ticarət və əməkdaşlıq sahələrində yeni imkanlar açacaq, qarşılıqlı anlaşma və dostluğun möhkəmlənməsinə zəmin yaradacaq. Məhəllə bir zamanlar yerindən oynamış Kahramanmaraşın yenidən həyat taparaq qurulması və gələcək nəsillərin təhlükəsiz yaşaması üçün möhkəm bir təməl olmağa davam edəcək.

*Züleyxa ƏLİYEVƏ,
"Azərbaycan"*